

Gustav Wasas söner.

Erik XIV.

Kröns 1561, håller stort halliballu på Uppsala Slott.

Erik var mer av Furste-typen än sin fader. Beläst och makt hungrig.

Dras med Gustavs gamla bekymmer:

Pengabrist och skuld till Hansan i Lübeck.

Utrikespolitik.

Sverige var geografiskt ett rent östesjö-land. Bohuslän tillhörde Danmark-Norge och en stor del av vår befolkning bodde i Finland.

Handeln på Ryssland, med pälsvaror som främsta handelsgoods var mycket viktig handel.

Erik ogillade sin fars försiktiga utrikespolitik och började en mer expansiv utrikespolitik.

1561 lägger han Reval under den svenska kronan.

Med Reval som utgångspunkt kunde Erik utöva kontroll över ryska handelsvägar. När han lägger sig i handeln över Narva så drar han Polens och Lübecks vrede över oss. Danskarna är inte sena att förklara oss krig i detta läge.

Nordiska sjuårskriget är ett faktum 1563 – 1570. ”Gammalt hat och unga konungar – det var rätta orsaken till kriget”.

Danskarna härjade i Småland, Svenskarna i Halland och Blekinge.
Ronneby: ”vattnet i älven var rött som blod utav de döda kroppar . . .”

Älvsborg föll och Sverige blev avspärrat västerut. Som motdrag belägrades Varberg sommaren 1565.

1569 återtar dansken Varberg.

Inrikes så kommer Erik i problem med sina bröder och adeln. 1568 störtas Erik från tronen och fängslas och dör 1577 i Örbyhus slott. Ärtsoppan.

Johan III 1568.

Gift med polsk prinsessa Katarina Jagellonica, son Sigismund, katolsk fostran

När freden kommer 1570 så ställs Älvsborgs lösen. Lübeck vill ha pengar. Rikets finanser är helt ur balans helt enkelt.

Johan skärper uppsynen över statens finanser, städer är det område som han beskattar mer.

Han organiserar också bergshanteringen.

Ökade också produktionen genom förbättrad teknik.

Estland läggs under den svenska kronan.

Krig med Ryssland pågår i 25 år.

Hertig Karl.

Son till Gustav, Hertig över Södermanland, Närke och Värmland.

Lägger sig i utrikespolitiken och kommer på kant med Kungen Johan III.

Uppmuntrar invandring till Värmland, anlägger Karlstad.

Styr sitt hertigdöme som en småkungarrike.

Starkt antikatolsk

1587 valdes Sigismund till Kung över Polen.

Ger följande maktpoler i Sverige.

- 1) Kungen och hans son
- 2) Hertig Karl
- 3) Adeln som ville ha ökade friheter och rättigheter.

Johan III dog 1592 och i februari 1593 tar Hertig Karl makten över Sverige.

Karl ansluter den svenska kyrkan till Lutheranska tron och bryter helt med Rom, markering mot Sigismund.

Uppsala universitet instiftas för att utbilda präster.

I riksdagen i Söderköping 1595 utses Hertig Karl till riksföreståndare, Sigismund tvingas erkänna kyrkomötet i Uppsala se ovan. Men vägrar erkänna Karl som riksföreståndare.

Stora delar av adeln sluter upp på Kung Sigismunds sida. Karl tar till våld mot rådsherrarna och de flyr med kungen till Polen.

1598 återvänder Sigismund med rådsherrarna till Sverige, steg i land vid Kalmar och drar mot Linköping med sin här.

Slaget kom att stå vid Stångebro 1598 utanför Linköping. Sigismund lider ett stort nederlag och tvingas bege sig tillbaka till Polen.

Riksdag Linköping utropar Karl sig till Kung, tar kunganamn ett par år senare.

Linköpings Blodbad, uppgörelse med adeln och hans gamla motståndare.
Fortsatte under sin regenttid att vara hård mot gamla fiender.

Upp på scenen går rådsherrn Axel Oxenstierna. Karl fortsätter att strida med Ryssland. Går bra, under en period 1610 håller de la Gardie Moskva.

1610 drabbas Karl IX av ett slaganfall och dör 1611. Vid dödsbädden finns hans 17-årige son Gustav Adolf.

Och då mina vänner har vi kommit till svensk Stormaktstid.